

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Poznaniu

LPO.410.016.02.2023

Krzysztof Woś
Prezes
Państwowego Gospodarstwa Wodnego
Wody Polskie
ul. Żelazna 59a
00-848 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/23/036 Realizacja Programu kształtowania zasobów wodnych na terenach rolniczych

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej Zarząd Zlewni w Poznaniu, ul. Szewska 1, 61-760 Poznań (dalej: Zarząd Zlewni lub ZZ).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Krzysztof Woś, Prezes Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie, od 31 sierpnia 2022 r. (dalej: Prezes PGW WP). W okresie objętym kontrolą kierownikiem jednostki był Przemysław Daca, Prezes PGW WP od 17 stycznia 2018 r. do 16 sierpnia 2022 r. W okresie od 17 do 30 sierpnia 2022 r. Krzysztof Woś pełnił obowiązki kierownika tej jednostki. Z dniem 1 września 2022 r. Prezes PGW WP powołał Artura Grześkowiaka na stanowisko p.o. Dyrektora Zarządu Zlewni w Poznaniu (dalej: Dyrektor Zarządu Zlewni) ¹ . <p style="text-align: right;">(akta kontroli str. 3-17)</p>
Zakres przedmiotowy kontroli	Realizacja przez Zarząd Zlewni w Poznaniu zadań w zakresie Programu kształtowania zasobów wodnych na terenach rolniczych (dalej: PKZW).
Okres objęty kontrolą	Lata 2020 - 2023 ²
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli, Delegatura w Poznaniu.
Kontroler	Mirosław Babkiewicz, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LPO/82/2023 z 18 maja 2023 r. <p style="text-align: right;">(akta kontroli str. 1-2)</p>

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA	Zarząd Zlewni prawidłowo realizował zadania w ramach Programu kształtowania zasobów wodnych na terenach rolniczych, stosownie do uregulowań zawartych w zarządzeniach Prezesa Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie (dalej: PGW WP). Pracownikom merytorycznym w zakresach ich czynności i obowiązków powierzono zadania m.in. z zakresu PKZW. Zbadane przez NIK ⁵ zadania inwestycyjne i utrzymaniowe, przeznaczone do realizacji w ramach PKZW, były prawidłowo typowane. Następowo to na podstawie obiektywnych przesłanek wynikających ze stanu środowiska wodnego, potrzeb w zakresie podnoszenia retencji, jak i ze stanu urządzeń wodnych będących w gestii Zarządu Zlewni. Nie wystąpiły nieprawidłowości w przygotowywaniu dokumentacji technicznej (projektowej) zadań ⁶ zbadanych przez NIK, ani nieprawidłowości w ich obsłudze finansowej. Wybór wykonawcy robót był przeprowadzony stosownie do
---------------------	--

¹ W kontrolowanym okresie stanowisko Dyrektora Zarządu Zlewni w Poznaniu zajmowali ponadto: Jagoda Andrzejewska od 8 stycznia 2018 r. do 30 kwietnia 2020 r., Arkadiusz Koza - p.o. Dyrektora Zarządu Zlewni w Poznaniu od 1 maja do 30 września 2020 r., Arkadiusz Koza - od 1 października 2020 r. do 31 lipca 2022 r. Stanowisko to pozostawało nieobsadzone od 1 do 31 sierpnia 2022 r.

² Do czasu zakończenia czynności kontrolnych, z uwzględnieniem dowodów sporządzonych przed tym okresem, mających istotny wpływ na działalność objętą kontrolą.

³ Dz. U. z 2022 r., poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵ W ramach 10-elementowej próby.

⁶ W ramach pięcioelementowej próby.

uregulowań ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych⁷ i do uregulowań wewnętrznych dotyczących udzielania zamówień publicznych. Prawidłowo dokumentowano przebieg postępowania, a stwierdzona nierzetelność, polegająca na niepodpisaniu jednego z protokołów czynności oceny ofert i wyboru oferty najkorzystniejszej, nie miała znaczenia dla przebiegu ani wyniku postępowania. Zarząd Zlewni prawidłowo przygotował dokumentację potrzebną do przeprowadzenia przez RZGW czterech postępowań przetargowych dotyczących zadań realizowanych na obszarze działania Zarządu Zlewni w ramach PKZW. Szacowanie kosztów wykonania zadań nie skutkowało koniecznością zwiększania budżetów niezbędnych do ich realizacji.

W umowach na wykonanie zadań realizowanych z PKZW prawidłowo zabezpieczono interes PGW WP, m.in. poprzez określenie istotnych warunków dotyczących takich elementów jak: terminy rozpoczęcia i zakończenia robót, nadzór nad ich wykonaniem, zawieranie przez wykonawcę umów z podwykonawcami, wysokość wynagrodzenia i jego płatność, ewentualne roboty nieuwzględnione w umowie, naliczanie i egzekwowanie kar umownych, odbiór końcowy, usuwanie ewentualnych usterek i wad, gwarancja i rękojmia, a także odstąpienie od umowy i zmiany jej treści.

Zarząd Zlewni poprzez imiennie wyznaczonych merytorycznych pracowników Nadzorów Wodnych (koordynatorów prac) sprawował nadzór nad realizacją robót objętych umowami. W przypadku trzech z pięciu skontrolowanych zadań nie dokumentowano prowadzenia nadzoru nad ich wykonaniem - odbiór poszczególnych robót nie był pisemnie potwierdzany przez nadzorujących w przeznaczonym do tego celu *Dzienniku realizacji zadania utrzymaniowego*.

W badanych przypadkach nie wystąpiły opóźnienia w realizacji umów na wykonanie zadań z zakresu objętego kontrolą. Nie stwierdzano usterek lub wad w wykonanym przedmiocie umowy. Nie wystąpiła też konieczność stosowania kar umownych ani użycia innych instrumentów ochrony prawnej.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

OBSZAR

1. Realizacja przez Zarząd zadań w zakresie PKZW

Opis stanu
faktycznego

1. Typowanie zadań do PKZW

W kontrolowanym okresie w Zarządzie nie było odrębnych regulacji dotyczących typowania zadań do PKZW. Dyrektor Zarządu Zlewni wyjaśnił, że w *ostatecznym wyborze działań wskazanych do planu finansowego w poszczególnych latach, uwzględniono konieczność systemowego - zlewniowego podejścia do realizacji zasadniczego celu tych działań, tj. racjonalnego, opartego na poprawie retencji - kształtowania zasobów wodnych. W każdym przypadku, w oparciu o dotychczasowe doświadczenie i wiedzę hydrologiczną pracowników oraz z uwagi na ograniczone środki finansowe, wybierano zadania gwarantujące osiągnięcie maksimum korzyści przy wykorzystaniu minimum środków finansowych, hierarchizacja zadań ukierunkowanych na utrzymanie lub poprawę funkcjonalności budowli piętrzących, wynikała ze stanu technicznego budowli określonego na podstawie przeprowadzonych na bieżąco ocen stanu technicznego budowli, kontroli rocznych i pięcioletnich oraz wizji terenowych wykonywanych w ramach zadań własnych przez nadzory wodne. Do realizacji przyjmowano najpilniejsze zadania dotyczące obiektów, na których nie można było realizować piętrzeń z uwagi na ich stan techniczny i zagrożenie dla prawidłowego kształtowania zasobów wodnych na terenach*

⁷ Dz. U. z 2022 r. poz. 1710, ze zm., dalej: ustawa Pzp. W okresie objętym kontrolą, a przed wejściem w życie tej ustawy, tj. przed 1 stycznia 2021 r., obowiązywała ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz.U. z 2019 r. poz. 1843 ze zm.).

rolniczych, dla środowiska i gospodarki, w tym dla interesów właścicieli gruntów przyległych i pozostałych użytkowników wód. Dyrektor dodał, że przy typowaniu zadań brano również pod uwagę permanentne występowanie suszy rolniczej/hydrologicznej na obszarze całej Wielkopolski i Kujaw, także w regionie wodnym Warty - w szczególności na obszarach działania zarządów zlewni w Poznaniu, Kaliszu i Kole.

(akta kontroli str. 345-346, 962-966)

W kontrolowanym okresie do Zarządu wpłynęło łącznie 51 spraw od innych podmiotów takich jak spółki wodne, urzędy miast i gmin, wspólnoty, grupy rolników, rolnicy indywidualni. Dotyczyły one wykonania prac inwestycyjnych lub utrzymaniowych na terenach rolniczych lub mających wpływ na zapewnienie wody na potrzeby rolnictwa. Zadania te nie były objęte PKZW.

(akta kontroli str. 967-1013)

W latach 2020-2023 w Zarządzie wytypowano do PKZW łącznie 78 zadań na kwotę 55 563,1 tys. zł, w tym 11 zadań inwestycyjnych na łączną kwotę 49 482,1 tys. zł i 67 zadań utrzymaniowych na łączną kwotę 6 081 tys. zł. W poszczególnych latach były to:

- a) w 2020 r. trzy zadania na łączną kwotę 1 250 tys. zł, w tym dwa zadania inwestycyjne na kwotę 700 tys. zł i jedno utrzymaniowe na kwotę 550 tys. zł,
- b) w 2021 r.: było to 18 zadań na łączną kwotę 45 954,1 tys. zł, w tym pięć zadań inwestycyjnych na kwotę 45 732,1 tys. zł i trzy zadania utrzymaniowe na łączną kwotę 222 tys. zł,
- c) w 2022 r.: było to siedem zadań utrzymaniowych na łączną kwotę 442 tys. zł,
- d) w 2023 r.: było to 50 zadań na łączną kwotę 7 917 tys. zł, w tym cztery zadania inwestycyjne na łączną kwotę 3 050 tys. zł i 46 zadań utrzymaniowych na łączną kwotę 4 867 tys. zł.

Analiza losowo wybranej dokumentacji dotyczącej 10 wytypowanych zadań na łączną kwotę 1 623 tys. zł, w tym czterech zadań inwestycyjnych na kwotę 900 tys. zł i sześciu zadań utrzymaniowych na kwotę 723 tys. zł, wykazała, że dla wytypowanych zadań określano potrzeby finansowe na ich realizację. Typowanie zadań było merytorycznie uzasadnione a obiekty objęte typowanymi zadaniami znajdowały się na obszarze stałego zagrożenia występowania suszy rolniczej. Nie stwierdzono niejednorodności uzasadnienia wyboru zadań w postępowaniu przy ich typowaniu.

(akta kontroli str. 326-340, 345-346, 962-1049)

W kontrolowanym okresie, zadania zostały uwzględnione w Planie Przeciwdziałania Skutkom Suszy określonym w załączniku nr 2 do rozporządzenia Ministra Infrastruktury z 15 lipca 2021 r. w sprawie przyjęcia Planu przeciwdziałania skutkom suszy⁸ - uwzględniono trzy zadania⁹ na obszarze działania ZZ. Do aktualizacji PKZW wytypowano i zgłoszono łącznie 75 nowych zadań na łączną kwotę 14 888,1 tys. zł, w tym w 2020 r. - jedno zadanie na kwotę 550 tys. zł, w 2021 r. - 17 zadań na kwotę 5 979,1 tys. zł, w 2022 r. - 7 zadań na kwotę 442 tys. zł i w 2023 r. - 50 zadań na kwotę 7 917 tys. zł.

Dyrektor Zarządu Zlewni wyjaśnił, że (...) przyjęty do realizacji na lata 2021-2027 Program należy traktować jako zbiór działań istotnych w skali kraju, ale opartych na analizie warunków klimatycznych z lat poprzedzających jego sporządzenie. Z uwagi na centralny charakter, a także dynamikę ekstremalnych zdarzeń klimatycznych, nie może i nie uwzględnia lub uwzględnia w ograniczonym stopniu, potrzeby lokalne oraz

⁸ Dz. U. poz.1615, dalej PPSS.

⁹ W tym: 1) Kanał Mosiński z Samicą Stęszewską – Jezioro Dymaczewskie km 4+400, 2) Kanał Mosiński z Samicą Stęszewską – Jezioro Witobelskie km 8+800 i 3) Odbudowa rzeki Samy km 0,000-22+878.

regionalną sezonową zmienność warunków atmosferycznych. Relatywnie większą skuteczność w przeciwdziałaniu skutkom suszy glebowej (rolniczej) i hydrologicznej ma realizacja działań w ramach PKZW oraz wspierających działań utrzymaniowych.
(akta kontroli str. 326-340, 345-346, 962-1049)

Ze wszystkich 78 wytypowanych przez Zarząd Zlewni zadań, w kontrolowanym okresie ujęto w planach PKZW i realizowano 13 zadań, w tym:

- a) w 2020 r. wykonywano trzy zadania. Wszystkie wynikały z PKZW, w tym dwa zadania inwestycyjne i jedno utrzymaniowe,
- b) w 2021 r. na wykonywanych 18 zadań nie realizowano żadnego zadania z PKZW,
- c) w 2022 r. na siedem zadań realizowano pięć zadań utrzymaniowych z PKZW,
- d) w 2023 r. na 50 zadań realizowano pięć zadań utrzymaniowych z PKZW.

Ponadto spośród wytypowanych zadań, w ramach realizacji planów inwestycyjnych i utrzymaniowych Zarządu (poza PKZW), realizowano: cztery zadania w 2021 r. i jedno zadanie w 2022 r. W roku 2020 i 2023 nie realizowano takich zadań.

Dyrektor Zarządu Zlewni wyjaśnił, że *nie wszystkie typowane do PKZW zadania, które nie uzyskały finansowania z PKZW, zostały ujęte w planach inwestycji i planach utrzymania z uwagi na ograniczenia finansowe w poszczególnych latach. Mając na uwadze ograniczone środki, zachodzi konieczność realizowania w pierwszej kolejności zadań najpilniejszych, a pozostałe są przesuwane na lata kolejne bądź realizowane (w miarę możliwości) w innych trybach. (...) Niemniej, zadania szczególne istotne w kontekście realizacji celów PKZW, które nie uzyskały finansowania w ramach programu, są w miarę możliwości realizowane z innych źródeł, w tym z programu realizacji działań utrzymaniowych, o którym mowa powyżej. Sytuacja taka miała miejsce m.in. w roku 2021, w którym to żadne z proponowanych przez Zarząd Zlewni w Poznaniu działań nie uzyskało finansowania, cztery proponowane działania udało się natomiast zrealizować w ramach prac utrzymaniowych.*

(akta kontroli str. 345-348c, 962-965, 1028-1041)

W odniesieniu do trudności z zakresu typowania zadań do PKZW ich przyczyn i ewentualnych działań, jakie należałoby podjąć w celu usprawnienia procedowania, Dyrektor Zarządu Zlewni podał, że *istotną niedogodnością przy typowaniu zadań do PKZW jest brak odpowiednio wczesnej informacji o wielkości nakładów finansowych przeznaczonych na realizację zadań w danym roku. Informacja ta dostępna jest dla dyrekcji Zarządów Zlewni z reguły dopiero po etapie ich zgłaszania. W związku z powyższym część zgłoszonych zadań nie uzyskuje finansowania z PKZW. Niewielkie, w relacji z rzeczywistymi potrzebami, środki finansowe wymagają w takim wypadku podejmowania dodatkowych działań w celu uzyskania finansowania z innych źródeł, najczęściej w ramach planu prac utrzymaniowych. Otrzymywanie informacji o szacunkowych wielkościach planowanych nakładów finansowych na dany rok, z odpowiednim wyprzedzeniem, usprawniłoby typowanie zadań. Odrębną kwestię stanowi ograniczenie czasowe oraz fakt, że część prac, z uwagi na swój charakter, może być wykonywana jedynie poza okresami wskazanymi w przepisach o ochronie przyrody, tj. poza okresami lęgowymi.*

(akta kontroli str. 345-346, 962-969)

2. Weryfikacja wniosków o wydanie pozwolenia wodnoprawnego

Do Zarządu nie wpływały wnioski od podmiotów zewnętrznych o wydanie pozwoleń wodnoprawnych dotyczących zadań realizowanych w ramach PKZW. Dyrektor Zarządu Zlewni wyjaśnił, że *zamierzenia inwestycyjne oraz prace utrzymaniowe realizowane w Zarządzie w ramach założeń do PKZW stanowią działania własne PGW WP - tym samym podmiotem występującym o udzielenie pozwolenia wodnoprawnego (w przypadkach, gdy pozwolenie jest wymagane) jest*

ww. jednostka¹⁰. Zarząd nie realizował w ramach PKZW zadań, które wymagałyby decyzji Ministra Infrastruktury w przedmiocie pozwolenia wodnoprawnego.

(akta kontroli str. 325, 345-346, 962-1041)

3. Prowadzenie postępowań o udzielenie zamówień publicznych

W zakresie udzielania zamówień publicznych, w Zarządzie Zlewni obowiązywał Regulamin udzielania zamówień publicznych, wprowadzony zarządzeniem nr 9/2019 Prezesa Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie z dnia 1 kwietnia 2019 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu udzielania zamówień publicznych w Państwowym Gospodarstwie Wodnym Wody Polskie¹¹.

Zarząd w latach objętych kontrolą realizował łącznie 13 zadań w ramach PKZW, w tym 11 zadań utrzymaniowych i dwa zadania inwestycyjne, z tego sześć zadań do dnia kontroli NIK było ukończonych i wszystkie dotyczyły zadań utrzymaniowych.

Najwyższa Izba Kontroli szczegółowym badaniem objęła pięć niżej wymienionych zadań zrealizowanych przez Zarząd Zlewni:

a) w zakresie przygotowania dokumentacji i przeprowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia w celu wyłonienia wykonawcy zadania: *Kanał Mosiński z Samicą Stęszewską – Jaz Samica Stęszewska – Jezioro Niepruszewskie km 23+600*, w kwocie 113 804,70 zł brutto. Zadanie było realizowane w okresie od 20 sierpnia do 15 października 2020 r. na podstawie umowy nr PO.ZPU.4/4/2020 z 12 sierpnia 2020 r. (dalej: Zadanie nr 1), na podstawie wymogów Regulaminu uzp, w zakresie udzielania zamówienia o wartości poniżej 30 000 euro (zamówienie zrealizowane z zastosowaniem art. 4 pkt 8 ustawy Pzp),

b) w zakresie przygotowania dokumentacji do celów postępowania przetargowego, przeprowadzonego przez RZGW¹²:

– *Remont obiektów hydrotechnicznych w km 2+310 i km 8+113 na rz. Michałówka*, na łączną kwotę 27 512,79 zł, zrealizowane w dniach 16 sierpnia – 13 września 2022 r. na podstawie umowy nr PO.RZO.282.150.2022 z 18 lipca 2022 r., część 1, w tym:

- *Remont obiektów hydrotechnicznych w km 2+310 na rz. Michałówka* na kwotę 15 631,09 zł (dalej: Zadanie nr 2),
- *Remont obiektów hydrotechnicznych w km 8+113 na rz. Michałówka* na kwotę 11 881,70 zł (dalej: Zadanie nr 3),

– *Remont zastawki w km 0+537 na Kanale Kąty*, na kwotę 24 930,18 zł, zrealizowane w dniach 17 sierpnia - 1 września 2022 r. na podstawie umowy nr PO.RZO.282.150.2022 z 18 lipca 2022 r. część 1 – (dalej: Zadanie nr 4),

– *Remont jazu w km 64+800 na rz. Wełna*, na kwotę 16 009,32 zł, zrealizowane w dniach 20 lipca – 7 października 2022 r. na podstawie umowy nr PO.ROZ.282.151.2022 z dnia 18 lipca 2022 r. część 2 – w zakresie przygotowania dokumentacji do postępowania zrealizowanego przez RZGW (dalej: Zadanie nr 5).

(akta kontroli str. 341-344, 347-348b)

W przypadku Zadania nr 1 *Kanał Mosiński z Samicą Stęszewską – Jaz Samica Stęszewska – Jezioro Niepruszewskie*, Dyrektor Zarządu Zlewni jako tzw. inicjator postępowania, zgodnie z art. 33 Regulaminu uzp, po uzyskaniu informacji

¹⁰ Zgodnie z art. 397 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2022 r., poz. 2625 ze zm., dalej: Prawo wodne) - organem właściwym w sprawie zgód wodnoprawnych jest minister właściwy do spraw gospodarki wodnej, jeżeli wnioskodawcą jest PGW WP.

¹¹ Był on zmieniany zarządzeniami: nr 40/2020 z 3 czerwca 2020 r., nr 91/2020 z 29 grudnia 2020 r., nr 2/2021 z 11 stycznia 2021 r., nr 33/2021 z 10 czerwca 2021 r. i nr 85/2021 z 30 grudnia 2021 r. (dalej Regulamin uzp).

¹² Procedur wyboru wykonawcy pozostałych zadań utrzymaniowych realizowanych na obszarze działania ZZ w ramach PKZW, zgodnie z Regulaminem uzp była realizowana przez RZGW.

o zabezpieczeniu w planie finansowym ze strony Wydziału Planowania i Kontrolingu RZGW i zatwierdzeniu przez Dyrektora RZGW, złożył w Wydziale Zamówień Publicznych RZGW, w celu rejestracji, wniosek o wszczęcie postępowania o udzielenie zamówienia publicznego. Zgodnie z art. 34. Regulaminu uzp, zatwierdzony wniosek zawierał jednocześnie decyzję o powołaniu *Zespołu do przygotowania i przeprowadzenia postępowania o wartości większej niż 10 000 zł netto i nieprzekraczającej wyrażonej w złotych równowartości kwoty 30 000 euro*¹³. Zespół składał się z trzech osób dysponujących odpowiednią wiedzą merytoryczną albo doświadczeniem w zakresie przedmiotu zamówienia¹⁴.

Zespół zgodnie z art. 35 Regulaminu uzp, zamieścił na Platformie Zakupowej zapytanie ofertowe¹⁵. Odnośnik internetowy do zamieszczonego postępowania został zamieszczony na stronie internetowej RZGW a zapytanie ofertowe było tam dostępne przez co najmniej cztery dni robocze (i nadal, do dnia kontroli NIK – 7 lipca 2023 r.). Kryterium wyboru oferty była cena (100%), określona na podstawie przedmiaru robót i następnie kosztorysu inwestorskiego, sporządzonych przez pracownika, który posiadał stosowne kwalifikacje¹⁶. Oferenci złożyli swoje oferty w wymaganym terminie. Zespół w toku badania ofert nie wzywał ich do złożenia wyjaśnień, uzupełnień lub korekt ofert ani do negocjowania treści ofert. Na podstawie warunków określonych w ww. zapytaniu ofertowym Zespół, na podstawie dokumentów wymaganych w zapytaniu ofertowym¹⁷, zweryfikował kwalifikacje pomiotów ubiegających się o uzyskanie zamówienia. Nie stwierdzono, aby poprzez wyznaczenie terminów lub określenie warunków udziału w postępowaniu, preferowano określone podmioty.

Zgodnie z art. 54 Regulaminu uzp, członkowie Zespołu w protokole czynności oceny ofert i wyboru najkorzystniejszej oferty (w tym przypadku najtańszej) złożyli oświadczenia o bezstronności. W protokole brak było daty złożenia tych oświadczeń, co zostało opisane w sekcji „stwierdzone nieprawidłowości”. Zgodnie z art. 37 ww. regulaminu przedstawili w nim czynności podjęte w toku postępowania. Protokół zgodnie z art. 38 Regulaminu uzp, został przedłożony Dyrektorowi Zarządu Zlewni i Dyrektorowi RZGW, który podpisem potwierdził jego akceptację. Protokół nie zawierał daty sporządzenia, przedłożenia Dyrektorowi Zarządu Zlewni, daty jego akceptacji ani daty zatwierdzenia protokołu przez dyrektora RZGW, co zostało opisane w części wystąpienia pokontrolnego dotyczącej nieprawidłowości.

Zgodnie z art. 39 Regulaminu uzp, Zespół poinformował uczestników postępowania o wyborze najkorzystniejszej oferty oraz umieszczono ją także na Platformie Zakupowej PGW WP. Zgodnie z art. 40 ww. regulaminu, zatwierdzony protokół stanowił podstawę do udzielenia zamówienia i podpisania z wybranym wykonawcą przez Dyrektora Zarządu Zlewni umowy, której wzór był załącznikiem do zapytania ofertowego.

(akta kontroli str. 341-349, 386, 389-540)

W przypadku Zadań nr 2 - 5, objętych przeprowadzonym przez RZGW postępowaniem o udzielenie zamówienia publicznego pn: *Remonty realizowane w ramach Programu Kształtowania Zasobów Wodnych na terenie ZZ w Poznaniu*, obejmującego części: pierwszą (w tym m.in. Zadania nr 2, 3 i 4) oraz część drugą (obejmujące m.in. Zadanie nr 5), Zarząd Zlewni, w zakresie przygotowania

¹³ Dalej: Zespół.

¹⁴ Osoby te posiadały wykształcenie kierunkowe i / lub wieloletnie doświadczenie w realizacji podobnych postępowań.

¹⁵ Z użyciem formularza będącego załącznikiem Nr 4 do Regulaminu.

¹⁶ W tym: uprawnienia do wykonywania samodzielnych funkcji kierownika budowy i robót w specjalności wodno-melioracyjnej w zakresie ograniczonym do powszechnie znanych rozwiązań konstrukcyjnych.

¹⁷ W tym na podstawie: opinii, referencji dotyczących poświadczenia wykonania robót o podobnym charakterze, wykazów pracowników z wykazaniem ich kwalifikacji zawodowych, w tym uprawnień do kierowania robotami.

dokumentacji przetargowej był obowiązany do przygotowania dokumentacji technicznej. Zgodnie z wymogami określonymi w Regulaminie uzp: dla każdego z zadań opracowano kosztorys inwestorski (przez merytorycznych pracowników Zarządu¹⁸); Dyrektor Zarządu Zlewni, jako inicjator postępowania sporządził informację dotyczącą sposobu i daty ustalenia wartości zamówienia¹⁹; uzgodniono możliwości wszczęcia postępowania z właściwą komórką merytoryczną²⁰; złożono do Departamentu Zamówień Publicznych w KZGW informację o zamiarze udzielenia zamówienia publicznego, celem weryfikacji z Planem postępowań o udzielenie zamówienia publicznego.²¹; inicjator postępowania uzyskał zgodę na realizację zadania, ze wskazaniem trybu postępowania (tryb podstawowy – przetarg nieograniczony); na wniosek inicjatora postępowania²², radcy prawni Zarządu przekazali Inicjatorowi postępowania szablon umowy; w Zarządzie Zlewni sporządzono dla każdego zadania opis przedmiotu zamówienia i projekt umowy oraz uzyskano opinię radcy prawnego RZGW; przed wszczęciem postępowania, na wniosek Inicjatora postępowania, środki finansowe na realizację zamówienia zostały zabezpieczone przez Wydział Planowania i Kontrolingu RZGW²³. Zgodnie z art. 28 Regulaminu uzp inicjator postępowania złożył do RZGW wnioski o wszczęcie zamówienia publicznego o wartości większej od wyrażonej w złotych równowartości 30 000 euro netto, wg wzoru stanowiącego Załącznik Nr 2 do ww. regulaminu. Wszystkie załączniki do wniosku zostały przekazywane właściwej komórce ds. zamówień publicznych (Wydział Zamówień Publicznych w RZGW) w edytowalnej formie elektronicznej. Inicjator postępowania określił także proponowany trzyosobowy skład komisji przetargowej. W składzie Komisji przetargowej ze strony Zarządu były osoby posiadające odpowiednią wiedzę merytoryczną²⁴. Dalszy ciąg postępowania (tzn. od przeprowadzenia do zawarcia przez Dyrektora RZGW umowy na wykonanie robót), był prowadzony przez RZGW.

(akta kontroli str. 170, 178-179, 341-344, 387-388, 541-630, 751-860)

W Zarządzie Zlewni analizowano koszty realizacji zadań. Wynikały one z przyjętego zakresu prac, sposobu i technologii ich realizacji oraz oferty ich wykonania złożonej w trakcie prowadzonego postępowania o udzielenie zamówienia publicznego. Kwota umowna była kwotą wiążącą przy wykonaniu pełnego zakresu umowy. W przypadku pięciu zadań realizowanych na obszarze działania ZZ nie zachodziła konieczność zwiększenia budżetu na ich wykonanie względem ceny wynikającej z kalkulacji wstępnej, ponieważ złożone oferty mieściły się w limitach środków finansowych przeznaczonych przez zamawiającego na realizację tych zadań²⁵.

Dyrektor Zarządu Zlewni podał w wyjaśnieniach, że w Zarządzie corocznie określano potrzeby finansowe zadań wytypowanych do PKZW, sporządzając w tym celu kosztorysy inwestorskie lub stosując analizy porównawcze z kosztami robót o podobnym charakterze, wykonywanych względem podobnych obiektów w poprzednich latach. Przy sporządzaniu kosztorysów (zarówno inwestorskich, jak i szacunkowych) wykorzystywano obowiązujące w branży budowlanej, także hydrotechnicznej publikowane cenniki z BCR (biuletyn cen regionalnych). Szacowanie kosztów zgłaszanych do PKZW zadań, opierało się w głównej mierze na

¹⁸ Osoby te posiadały wykształcenie kierunkowe i / lub wieloletnie doświadczenie w realizacji podobnych postępowań.

¹⁹ Zgodnie z art. 16 Regulaminu uzp.

²⁰ Wydział Planowania i Koordynacji Eksploatacji w RZGW, wyznaczony przez dyrektora RZGW.

²¹ Zgodną ze wzorem będącym załącznikiem Nr 1 do Regulaminu.

²² Zawierający m.in. opis przedmiotu zamówienia.

²³ Zgodnie z art. 20 ust. 1 Regulaminu uzp.

²⁴ W tym: wykształcenie wyższe z zakresu gospodarki wodnej, wcześniejsza obsługa minimum trzech zamówień publicznych o podobnym charakterze i specjalista ds. zamówień publicznych w Zarządzie.

²⁵ W przypadku Zadania nr 1 różnica wyniosła +9 891,34 zł (+8,7%), Zadania nr 2: 3 050,85 zł (+19,5%), Zadania nr 3 +2 423,83 zł (+20,4%), Zadania nr 4: 39,16 zł (+0,2%) i Zadania nr 5: 24 171,91 zł (+19,2%).

analizie kosztów dotychczas wykonywanych prac: o tożsamym lub zbliżonym charakterze, zasięgu, warunkach w jakich były wykonywane. Ewentualnej waloryzacji dokonywano w oparciu wskaźniki inflacyjne. Dyrektor dodał, że (...) już na etapie uruchamiania procedury przetargowej dla każdego konkretnego zadania, ostateczna wartość zadania / zamówienia jest określana na podstawie kosztorysu szczegółowego.

(akta kontroli str. 290-401, 345-346, 528-583, 657-688, 705-738, 758-773, 808-824, 836-860, 902-928, 930-943, 962-1041)

4. Przygotowanie do realizacji inwestycji i prac utrzymaniowych w ramach PKZW

Zadania inwestycyjne i utrzymaniowe w ramach PKZW były realizowane zgodnie z wewnętrznymi zasadami:

a) w zakresie organizacji Zarządu Zlewni - określonymi w Regulaminie organizacyjnym Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie, wprowadzonym zarządzeniem nr 80/2019 z 31 grudnia 2019 r. Prezesa Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie w sprawie nadania regulaminu organizacyjnego Państwowemu Gospodarstwu Wodnemu Wody Polskie²⁶;

b) w zakresie realizacji zadań utrzymaniowych- określonymi w Regulaminie realizacji zadania utrzymaniowego wprowadzonym zarządzeniem nr 56/2021 Prezesa Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie z dnia 21 września 2021 r. w sprawie wprowadzenia „Regulaminu realizacji zadania utrzymaniowego” w Państwowym Gospodarstwie Wodnym Wody Polskie, obowiązujące od 1 stycznia 2022 r.²⁷

Obsługa zadań inwestycyjnych i utrzymaniowych była pisemnie wyznaczona merytorycznym pracownikom Zarządu Zlewni, głównie w Dziale Utrzymania, w Dziale Inwestycji, w Dziale Finansowo-Księgowym, a także, według właściwości miejscowej pracownikom Nadzorów Wodnych w Gnieźnie, Gostyniu, Kościanie, Obornikach, Poznaniu, Szamotułach, Śremie i Wągrowcu²⁸.

Dyrektor podał w złożonych wyjaśnieniach, że działania w zakresie przygotowania do realizacji inwestycji i prac utrzymaniowych w ramach PKZW organizowane i realizowane były w oparciu o obowiązujące ustawy: Prawo wodne, Prawo budowlane, Prawo Zamówień Publicznych, Prawo ochrony środowiska, ustawę o ochronie przyrody, ustawę o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz akty wykonawcze do tych ustaw, z uwzględnieniem Regulaminu organizacyjnego.

(akta kontroli str. 3-324f, 1050-1056)

5. Monitoring postępu prac

W odniesieniu do monitorowania postępów prac realizowanych na terenie działania Zarządu Zlewni w ramach PKZW, w PGW WP do końca 2021 r. nie uregulowano trybu monitorowania (nadzorowania) w miejscu prawidłowości realizacji zadań. Od 1 stycznia 2022 r. obowiązywał Regulamin zadania utrzymaniowego.

(akta kontroli str. 3-324f, 345-346, 962-966)

W Zarządzie w kontrolowanym okresie nie korzystano z usług podmiotów zewnętrznych w zakresie nadzoru nad wykonywaniem robót realizowanych w ramach

²⁶ Był on zmieniany jego zarządzeniami: nr 5/2020 z 31 stycznia 2020 r., 20/2020 z 14 kwietnia 2020 r., nr 85/2020 z 17 grudnia 2020 r., nr 92/2020 z 29 grudnia 2020 r., nr 15/2021 z 5 marca 2021 r. nr 21/2021 z 22 kwietnia 2021 r., nr 39/2021 z 30 czerwca 2021 r., nr 44/2021 z 21 lipca 2021 r., nr 59/2021 z 28 września 2021 r., nr 91/2021 z 31 grudnia 2021 r. i nr 27/2022 z 6 maja 2022 r. (dalej: Regulamin organizacyjny).

²⁷ Został on zmieniony jego zarządzeniem nr 67 z 3 listopada 2022 r., dalej Regulamin zadań utrzymaniowych.

²⁸ W tym: w Zarządzie: kierownikom i specjalistom w Dziale Utrzymania i w Dziale Inwestycji, kierownikowi Działu Finansowo-Księgowego oraz kierownikom i specjalistom w nadzorach wodnych.

PKZW. W umowach na wykonanie prac utrzymaniowych nie zawierano szczegółowych harmonogramów ich realizacji. Dyrektor Zarządu Zlewni podał w wyjaśnieniach, że *z uwagi na zakres prowadzonych prac – prace utrzymaniowe oraz krótkich okres ich realizacji nie sporządzano szczegółowych harmonogramów realizacji robót. Określano jedynie termin rozpoczęcia i zakończenia robót.*

(akta kontroli str. 345-346, 962-966)

Analiza dokumentacji dotyczącej realizacji zadań utrzymaniowych, realizowanych w ramach PKZW, nie wykazała zaistnienia problemów związanych z realizacją tych umów, wymagających podejmowania działań przez Zarząd.

(akta kontroli str. 127-135, 316-324f, 345-346, 956, 962-1049)

W przypadku Zadania nr 1 (*Kanał Mosiński z Samicą Stęszewską – Jaz Samica Stęszewska – Jezioro Niepruszewskie km 23+680*) sprawowanie nadzoru przez merytorycznego pracownika Nadzoru Wodnego w Wągrowcu (wyznaczonego w tym celu w umowie nr PO.ZPU.4/4/2020 z 12 sierpnia 2020 r. przez Dyrektora Zarządu Zlewni) nad realizacją robót będących przedmiotem ww. umowy, zrealizowanych w okresie od 20 sierpnia do 15 października 2020 r., było dokumentowane w postaci notatek służbowych²⁹. Wykonanie zadania zostało potwierdzone jego wpisem w protokole końcowego odbioru robót, sporządzonego w dniu 23 października 2020 r. Do protokołu nie zgłoszono uwag.

W Zarządzie Zlewni, po wejściu w życie Regulaminu zadania utrzymaniowego, prowadzono wymagane w tym regulaminie tzw. Dzienniki zadania utrzymaniowego i dotyczyło to zadań:

- Nr 2 (*Remont obiektów hydrotechnicznych w km 2+310 na rz. Michałówka*) i zadania Nr 3 (*Remont obiektów hydrotechnicznych w km 8+113 na rz. Michałówka*) wykonywanych w dniach 16 sierpnia – 13 września 2022 r.). W prowadzonym dla tych zadań Dziennikach znajdowały się wpisy o wykonaniu robót. Brak było natomiast wpisów Koordynatora prac (wyznaczonego pracownika Nadzoru Wodnego), za wyjątkiem jednego wpisu, dokonanego w dniu zakończenia robót. Zagadnienie to zostało przedstawione w części wystąpienia pokontrolnego dotyczącej nieprawidłowości;

- Nr 4 (*Remont zastawki w km 0+537 na Kanale Kąty*), wykonanego w dniach 17 sierpnia - 1 września 2022 r.). W prowadzonym dla tego zadania Dzienniku znajdowały się wpisy o wykonywaniu robót, natomiast nie było wpisów nad wykonaniem prac osoby wyznaczonej do kontroli (inspektora nadzoru), z wyjątkiem jednego wpisu dokonanego w dniu zakończenia tych robót. Zagadnienie to zostało przedstawione w części wystąpienia dotyczącej nieprawidłowości;

- Nr 5 (*Remont jazu w km 64+800 na rz. Wełna*) wykonanego w dniach 20 lipca – 7 października 2022 r. prowadzony Dziennik zawierał łącznie 29 wpisów wykonawcy robót i osiem wpisów potwierdzających przeprowadzenie kontroli robót przez właściwego (tzn. wskazanego w umowie na wykonanie ww. zadania) pracownika nadzorującego.

(akta kontroli str. 692-704, 886-896, 1064-1070)

NIK zwraca uwagę na to, że w przypadku Zadania nr 1 (*Kanał Mosiński z Samicą Stęszewską – Jaz Samica Stęszewska – Jezioro Niepruszewskie km 23+680*) autorem kosztorysu inwestorskiego, Koordynatorem prac i jedynym przedstawicielem Zamawiającego, wykazanym w protokole odbioru robót, był ten sam pracownik. Dyrektor Zarządu Zlewni wyjaśniając powyższą sprawę podał, że: *Nie ma uregulowań ograniczających pełnienie wszystkich tych funkcji przez jedną osobę, niemniej*

²⁹ Sporządzonych w dniach 1, 11, 17 i 25 września 2020 r. oraz 1, 8, 18 i 14 października 2020 r., zawierających m.in. stan robót i ewtl. merytoryczne zalecenia dla wykonawcy.

sytuacja powyższa wynikała z ograniczeń kadrowych, ograniczenia w dostępie do oprogramowania specjalistycznego w zakresie kosztorysowania oraz znajomości i umiejętności wykorzystania takiego opracowania. Jednocześnie znajomość wszystkich etapów realizacji tj. określenie zakresu remontu ze sporządzeniem kosztorysu inwestorskiego, procesu realizacji prac poprzez jego kontrolowanie ułatwiło właściwą ocenę oraz odbiór wykonanych prac. Ponadto, należy zaznaczyć, że w odbiorze robót mimo braku pisemnego udokumentowania tego w protokole odbioru uczestniczył również ówczesny Dyrektor Zarządu Zlewni w Poznaniu (...). W chwili obecnej problem z dostępem do oprogramowania oraz ograniczenia kadrowe w zakresie kosztorysowania został wyeliminowany. Jeszcze w 2022 r. rozpoczęto cykl szkoleń w zakresie kosztorysowania (...). Ponadto, w skali całego PGW WP wdrażany jest system zarządzania projektami inwestycyjnymi (...), pozwalający na bieżący monitoring realizacji inwestycji z poszczególnych poziomów zarządzania i koordynacji projektem (...).

(akta kontroli str. 1050-1069)

W Dzienniku prowadzonym dla Zadania Nr 2 (*Remont obiektów hydrotechnicznych w km 2+310 na rz. Michałówka*) między wpisami dokonanymi przez wykonawcę było 20 wolnych miejsc, co umożliwiało dokonywanie ewentualnych dodatkowych wpisów, W Dzienniku dla Zadania 3 (*Remont obiektów hydrotechnicznych w km 8+113 na rz. Michałówka*) - było 10 niezapisanych wierszy, a w Dzienniku dla zadania Nr 4 (*Remont zastawki w km 0+537 na Kanale Kąty*) - było 13 wolnych wierszy. Dyrektor Zarządu Zlewni odnosząc się do tych przypadków, zważywszy na to, że powyższe zagadnienie nie zostało ujęte w Regulaminie zadania utrzymaniowego, regulującym kwestie prowadzenia ww. dziennika, podał: *Regulamin realizacji zadania utrzymaniowego nie zawiera wytycznych dotyczących sposobu prowadzenia zapisów w Dzienniku. Wskazane byłoby zatem doprecyzowanie w regulaminie postępowania w przypadku występowania wolnych miejsc między wpisami, tj. ich niedopuszczalności lub likwidację poprzez ich zakreślanie. Dokument ten jest dokumentem wewnętrznym i nie podlega rygorom Prawa Budowlanego. Wychodząc naprzeciw zagrożeniom związanym z niejednorodnym sposobem wypełniania dzienników prac utrzymaniowych, a także wiążącymi się z tym potencjalnymi problemami z egzekucją przez PGW WP ewentualnych kar i roszczeń, Dyrekcja Zarządu Zlewni w Poznaniu już od 2020 r. prowadziła we własnym zakresie regularne spotkania szkoleniowo-informacyjne dotyczące sposobu, trybu i zakresu wypełniania Dziennika.*

(akta kontroli str. 692-704, 886-896, 1050-1064)

6. Egzekwowanie dotrzymywania warunków umów

Zawieranie umów, jak i egzekwowanie zawartych w nich warunków nie były w PGW WP odrębnie uregulowane. Badanie umów dotyczących zadań realizowanych w ramach PKZW wykazało, że w umowach tych zabezpieczono interes PGW WP, poprzez szczegółowe określenie istotnych warunków dotyczących takich elementów jak: terminy rozpoczęcia i zakończenia robót, nadzór nad ich wykonaniem, zawieranie przez wykonawcę umów z podwykonawcami, wysokość wynagrodzenia i jego płatność, ewentualne roboty nieuwzględnione w umowie, naliczanie i egzekwowanie kar umownych, odbiór końcowy, usuwanie ewentualnych usterek i wad, gwarancja i rękojmia, a także odstąpienie od umowy i zmiany jej treści.

Integralną częścią każdej z umów był kosztorys ofertowy, sprawdzony i pisemnie zaakceptowany przez merytorycznego pracownika Zarządu na etapie postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, realizowany w trakcie wykonywania przedmiotu umowy i będący podstawą do sprawowania nadzoru merytorycznego, odbioru robót i finansowego rozliczenia zadania.

Z badania treści umów i dokumentacji wykonawczej wynikało, że zawarte w każdej z umów terminy wykonania robót zostały dotrzymane, w tym nie wystąpiły opóźnienia w zgłaszaniu przedmiotu umowy do odbioru. Nie zaistniały też inne przesłanki do stosowania kar umownych ani innych restrykcji. Odbiorów robót dokonywano w terminach umownych. Zadania zostały zrealizowane w całości. Nie zaistniała konieczność podejmowania robót dodatkowych ani zmiany wysokości wynagrodzenia za wykonane roboty. Coroczne kontrole stanu technicznego obiektów będących przedmiotami umów nie wykazały wystąpienia wad lub usterek powykonawczych. W wyniku realizacji skontrolowanych zadań, na przedmiotowych obiektach przywrócono pierwotną pojemność retencyjną, tzn. wynikającą z projektów wykonanych dla tych obiektów.

(akta kontroli str. 345-346, 402-416, 631-685, 861-886, 962-1069)

7. Współpraca z instytucjami w zakresie zapewnienia wody na potrzeby rolnictwa

Zarząd zgodnie z § 64 ust. 2 pkt 15 Regulaminu organizacyjnego Zarząd Zlewni współpracował z właściwymi instytucjami w zakresie zapewnienia wody na potrzeby rolnictwa. W kontrolowanym okresie zawarto pięć porozumień (w tym niektóre wielostronne) w sprawach kształtowania zasobów wodnych z następującymi podmiotami: Gminy: Damasławek, Rogoźno, Tarnowo Podgórne i Wągrowiec, Miasto Poznań – Zakład Lasów Poznańskich, Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Wągrowcu i Nadleśnictwa: Durowo i Obomiki.

Porozumienia te dotyczyły realizacji zadań z zakresu gospodarki wodnej prowadzonej przez strony, ze szczególnym uwzględnieniem zwiększania retencji wód oraz przywracania funkcjonalności systemów melioracyjnych, pozwalających na poprawę stosunków wodnych na gruntach rolnych, kształtowania zasobów ilościowych i jakościowych jezior, zwiększenia retencji wodnej na terenach leśnych, realizacji działań służących ochronie akwenów położonych w zlewni jezior, kontroli legalności urządzeń wodnych zlokalizowanych na jeziorach i w ich sąsiedztwie, retencji korytowej i gruntowej w bezpośrednim sąsiedztwie lasów komunalnych oraz działań edukacyjnych z zakresu gospodarki wodnej.

Dyrektor Zarządu Zlewni wyjaśnił, że *porozumienia takie zawierane są również w zakresie prac utrzymaniowych, wykonywanych poza PKZW. Oczywiście korzyścią, obok podniesienia świadomości w zakresie kształtowania i utrzymania zasobów wodnych samorządów oraz innych partnerów, jest także współudział w finansowaniu podejmowanych działań. Lasy Państwowe, gminy, czy też spółki wodne, z uwagi na ciążące na nich obowiązki związane z utrzymaniem rowów melioracyjnych (dawniej urządzeń melioracji wodnych szczegółowych), mogą skoordynować swoje działania z działaniami prowadzonymi przez PGW WP na ciekach. Tym samym zachowane jest podejście zlewniowe w kształtowaniu zasobów wodnych oraz synergia uzyskanych efektów. Z widocznych „gołym okiem” efektów doraźnych i towarzyszących realizacji porozumień, warto wymienić poprawę czystości brzegów oraz ograniczenie liczby nielegalnych urządzeń wodnych. Dyrektor Zarządu dodał, że przedstawiciele Zarządu Zlewni, jak i właścivi terenowo przedstawiciele nadzorów wodnych uczestniczyli jako zaproszeni goście z prawem głosu m.in. w: Walnych Zgromadzeniach Spółek Wodnych i Związków Spółek Wodnych, spotkaniach Lokalnych Partnerstw ds. Wody (LPW), komisjach problemowych Rad Gmin i Powiatów, a także okazjonalnych spotkań/seminariów dla rolników - organizowanych przez np. Wojewódzkie Ośrodki Doradztwa Rolniczego. Wyniki prowadzonych dyskusji, uwagi dotyczące funkcjonowania sieci melioracyjnych, czy też formułowane przez obecnych na ww. spotkaniach postulaty miały odzwierciedlenie we wpływających do Zarządu Zlewni wnioskach lub zapytaniach i były uwzględniane zarówno w doborze, jak i priorytetyzacji planowanych do realizacji działań*

utrzymaniowych na ciekach.

Dyrektor Zarządu Zlewni stwierdził, że efektem tego jest niewątpliwie znacznie szersze rozpoznanie potrzeb lokalnych w zakresie kształtowania stosunków wodnych, w tym pogłębione jeszcze w latach 2020-2022, jak również w roku bieżącym – problemu suszy glebowej i hydrologicznej. Rosnące potrzeby w zakresie poprawy retencji w części Wielkopolski pozostającej na obszarze działania Zarządu Zlewni w Poznaniu mają swoje odzwierciedlenie w liczbie proponowanych przez ZZ zadań do realizacji w roku 2023 w ramach PKZW.

(akta kontroli str. 345-346, 962-966, 1014-1027)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W przypadku zadania Nr 1 (*Kanał Mosiński z Samicą Stęszewską – Jaz Samica Stęszewska – Jezioro Niepruszewskie*) członkowie Zespołu w protokole czynności oceny ofert i wyboru najkorzystniejszej oferty złożyli oświadczenia o bezstronności, jednak bez wskazania daty złożenia tych oświadczeń. W protokole brakowało także daty jego sporządzenia, daty jego przedłożenia Dyrektorowi Zarządu Zlewni i daty jego akceptacji oraz daty zatwierdzenia protokołu przez dyrektora RZGW. Elementy te były wymagane we wzorze protokołu czynności oceny ofert i wyboru oferty najkorzystniejszej. Wzór protokołu został określony w załączniku nr 5 Regulaminu uzp.

Dyrektor Zarządu Zlewni, wyjaśniając przyczyny zaistnienia powyższej nierzetelności podał w wyjaśnieniach, że ww. braki wynikały z przeoczenia. Dodał, że brak tych dat nie miał jednak wpływu na tok postępowania (np. terminów odwołań) i nie powodował jego nieważności.

NIK wskazuje, że wymóg kompletnego wypełniania formularzy określony został w Regulaminie uzp.

(akta kontroli str. 505-506, 1050-1056)

2. Niezgodnie z przepisami § 4 ust. 2 Regulaminu zadania utrzymaniowego, w niektórych Dziennikach brakowało wpisów Koordynatora prac, wyznaczonego w umowie do sprawowania nadzoru (z ramienia Zarządu Zlewni) nad wykonaniem prac i dotyczyło to dzienników prowadzonych dla zadań:

- Nr 2 i 3 (*Remont obiektów hydrotechnicznych w km 2+310 i km 8+113 na rz. Michałówka*). W Dzienniku zadania utrzymaniowego odnotowano 32 wpisy a Koordynator prac dokonał tylko jednego z nich, w dniu zakończenia robót;

- Nr 4 (*Remont zastawki w km 0+537 na Kanale Kąty*); w prowadzonym Dzienniku zadania utrzymaniowego odnotowano 18 wpisów wykonawcy robót. Koordynator prac dokonał tylko jednego wpisu w dniu zakończenia tych robót.

Koordynator prac podał w wyjaśnieniach, że *postępy prac w terenie monitorował poprzez wyjazdy na remontowane urządzenia piętrzące, w trakcie których kontrolował wykonywane prace*. Stwierdził, że *w trakcie jego nieobecności monitorowaniem postępu prac zajmowali się pracownicy Nadzoru Wodnego w Poznaniu, którzy nie będąc koordynatorami prac nie mogli dokonać wpisu w Dzienniku realizacji zadania utrzymaniowego. Dziennik ten był w posiadaniu kierownika robót z ramienia wykonawcy zadania*. Dalej wyjaśnił, że *podczas kontroli wykonywania zadania nie było na miejscu kierownika robót a tym samym dostępu do dziennika*. Ponadto *prowadził dokumentację fotograficzną. Dokumentacja fotograficzna zadań remontowanych obiektów dokonana została przed, w trakcie i po zakończeniu robót. W trakcie nieobecności Koordynatora do prowadzenia i przesyłania dokumentacji fotograficznej zobowiązany został wykonawca. Zebrana dokumentacja fotograficzna uległa zniszczeniu podczas przeprowadzonej w styczniu tego roku migracji danych*.

Dyrektor Zarządu Zlewni przedłożył NIK dokumentację potwierdzającą prawidłowość wykonania przedmiotowych robót³⁰ i potwierdził, że (...) w trakcie realizacji ww. zadań kontrolowano postęp prac na obiektach, jednakże w uwagi na ograniczenia kadrowe oraz dostęp do środków transportu (jeden samochód w nadzorze wodnym często używany na potrzeby pracowników ZZ w Poznaniu), kontrole te odbywały się także po godzinach realizacji prac przez wykonawcę robót. Należy wziąć pod uwagę również fakt, że kierownik nadzoru wodnego stanowi jednocześnie odrębny organ administracyjny, realizujący zadania wynikające z Prawa wodnego, co wymusza dostępność dla ewentualnych petentów i ogranicza jego mobilność w tzw. godzinach urzędowych. W przypadku długotrwałych nieobecności w pracy (...) co do zasady nadzór nad prawidłowym przebiegiem prac pełni zastępujący kierownika nadzoru wodnego inny pracownik nadzoru na podstawie udzielonego pełnomocnictwa do zastępowania kierownika nadzoru wodnego, nie upoważnia ono jednak do dokonywania wpisów w Dzienniku robót utrzymaniowych. Ponadto, z uwagi na fakt, że prowadzone dzienniki robót utrzymaniowych znajdują się u wykonawcy prac, nadzorujący nie ma bezpośredniego dostępu do informacji, o tym jakie roboty realizowane zostały danego dnia (...) Kierownicy nadzorów wodnych na terenie Zarządu Zlewni w Poznaniu zostali przez Dyrekcję Zarządu Zlewni poinstruowani o konieczności właściwego wypełniania dzienników robót utrzymaniowych, ze szczególnym wskazaniem na: czytelność wpisów, częstotliwość dokonywanych wpisów, możliwie dużą szczegółowość wprowadzanych uwag, uwzględnianie we wpisach szczegółowej lokalizacji i zasięgu ewentualnych uwag i nieprawidłowości.

NIK zwraca uwagę, że w myśl § 4 ust. 3 Regulaminu zadania utrzymaniowego, osoba wyznaczona do nadzoru nad pracami podczas każdego pobytu na terenie realizacji robót zobowiązana była dokonać wpisu w Dzienniku, m.in. oceniając jakość wykonywanych robót. Według § 5 ust. 4 ww. regulaminu, w przypadku braku dostępu do Dziennika, osoba wyznaczona do nadzoru nad pracami, sporządza notatkę, o czym należało powiadomić RZGW oraz Zarząd Zlewni. Ponadto zobowiązano Koordynatora prac do przekazania notatki wykonawcy listem poleconym ze zwrotnym potwierdzeniem odbioru albo w formie elektronicznej na adres wskazany w umowie.

(akta kontroli str. 957-958a, 1050-1056, 1071-1103)

IV. Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o podjęcie działań w celu zapewnienia rzetelnego:

Wnioski

1. sporządzania protokołów z postępowań przetargowych poprzez datowanie ich sporządzania, akceptowania i zatwierdzania.
2. dokumentowania sprawowanego nadzoru nad realizacją prac remontowych.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Poznaniu. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie

³⁰ Protokoły końcowe odbioru robót i protokoły rocznych kontroli okresowych stanu technicznego przedmiotowych budowli.

z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Poznań, 28 lipca 2023 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Poznaniu

Kontroler
Miroslaw Babkiewicz
Specjalista kontroli państwowej

Dyrektor
z up. Artur Piglas
p.o. Wicedyrektor

.....
podpis

.....
podpis